

Hrozby dezinformácií v súvislosti s koronavírusom vnímajú takmer štyri pätiny Slovákov. Potreba kritického myslenia rastie s dosiahnutým vzdelaním

Pandémia koronavírusu, ale aj témy súvisiace s očkovaním ukázali dôležitosť kritického myslenia. Uvedomuje si to až 78 % populácie. Hrozby dezinformácií, konšpirácií a hoaxov pritom vníma takmer dvakrát viac (68 %) ľudí s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním než tých, ktorí majú základné alebo stredoškolské vzdelanie bez maturity (35 %). Závažnosť ochorenia COVID-19 podceňuje 16 % z tých Slovákov, ktorí odmietajú očkovanie. Vyplyva to z prieskumu agentúry 2muse¹ pre 365.bank.

Napriek tomu, že história jednoznačne hovorí v prospech očkovania, **21 %** ľudí z tých, ktorí ho odmietajú, je **proti vakcinácii** ako takej. Neveria v jej účinnosť a bezpečnosť, a to nielen v prípade aktuálneho ochorenia COVID-19, ale ani v prípade iných chorôb. Takmer **štyria z desiatich** ľudí odmietajúcich očkovanie v ňom nevidia **žiadne benefity**.

„Očkovanie je veľmi efektívna prevencia, ktorá doteraz zachránila viac ľudských životov než akékoľvek iné opatrenie. Dokazuje to napríklad tzv. dojčenská úmrtnosť, ktorá v rokoch 1951 až 1955 predstavovala na Slovensku takmer 74 úmrtí v prvom roku života na 1 000 živonarodených detí a do roka 2019 poklesla na 5. Pred zavedením očkovania deti najčastejšie zomierali na záškrť, čierny kašeľ, detskú obrnu, tetanus, tuberkulózu, ale aj pravé kiahne. Tie boli vďaka vakcinácii vykorenené na celom svete, a preto sa proti nim už nemusí očkovať. Ochorenia, proti ktorým sa dnes povinne očkuje majú na Slovensku nulový výskyt, alebo výskyt blízko nuly. Niektoré ochorenia sa začínajú objavovať u tých detí, ktoré rodičia odmietli dať zaočkovať,“ vysvetľuje **prof. Zuzana Krištúfková**, epidemiologička a odborníčka na verejné zdravotníctvo.

Žijeme v pandémie dezinformácií a v kríze autorít

Polaritu názorov na očkovanie môže do značnej miery ovplyvňovať množstvo **dezinformácií, konšpirácií a hoaxov**, ktoré sa na tému vakcinácie či samotného ochorenia COVID-19 šíria nielen u nás, ale aj všade na svete. Kritické myslenie a mediálna gramotnosť sú však oblasti, v ktorých sú Slováci **podpriemerní**.

„Žijeme v pandémie koronavírusu, ale aj v pandémie dezinformácií. Popieranie či bagatelizovanie ochorenia, hoaxy súvisiace s čipovaním, 5G sieťami... Internet a sociálne siete sa stali živnou pôdou dezinformácií. Môže za to najmä absencia kritického myslenia, mediálnej gramotnosti, ale aj strach, hnev, frustrácia či snaha ľudí nájsť ľahké riešenia na komplikované problémy. V zdravotnej problematike navyše nerozlišujú medzi kauzalitou a koreláciou. Účinným liekom proti dezinformáciám je prijímanie informácií z dôveryhodných médií, od oficiálnych autorít a relevantných odborníkov,“ hovorí Linda Valko Gáliková, PR manažérka

¹ Online prieskum „Postoj Slovákov voči očkovaniu proti ochoreniu COVID-19“ vypracovala agentúra 2muse na vzorke 1 010 respondentov v období od 5. do 11. 2. 2021.

365.bank, ktorá sa ako inštitúcia dlhodobo **angažuje proti šíreniu dezinformácií, hoaxov a konšpirácií.**

Podľa jej slov možno najmä na sociálnych sieťach sledovať v rámci chýbajúceho kritického myslenia aj ďalší dôležitý fenomén, **tzv. Dunningov-Krugerov efekt**. Ľudia, ktorí nie sú kompetentní sa vyznačujú vysokou mierou sebadôvery a preceňujú sa v danej problematike. A naopak, kvalifikovaní jednotlivci svoje schopnosti podceňujú a vyznačujú sa nižšou mierou sebadôvery. Súvisí to s tým, že človek s málo poznatkami si neuvedomuje, čo všetko v danej sfére ešte nepozná.

Problém neakceptovania odborných názorov pritom považujú za zásadný aj samotní lekári, podľa ktorých môže súvisieť s **tzv. krízou autority**. Namiesto toho, aby ľudia dôverovali odborníkom, spoliehajú sa na informácie z internetu, ktoré vôbec nemusia byť pravdivé.

„Príkladom je štúdia z roku 1998, ktorá spájala očkovanie s autizmom. Dnes sa však už vie, že jej autor doktor Wakefield používal falošné údaje a bola zmanipulovaná. Okrem toho vyšlo mnoho ďalších štúdií, ktoré spojitosť medzi očkovaním a autizmom vyvrátili. Svetová zdravotnícka organizácia označila Wakefieldovu štúdiu za najväčší lekárske podvod minulého storočia, ktorý napáchal v medicíne obrovské škody. Preto by sme informácie o očkovaní mali čerpať len z overených zdrojov a od oficiálnych inštitúcií,“ upozorňuje **Zuzana Krištúfková**.

Právo na verejné zdravie je súčasť demokracie

Problém s absenciou kritického myslenia je síce faktom dneška, no určite ho nemožno generalizovať. Podľa prieskumu 365.bank si takmer **polovica populácie** v súvislosti s očkovaním proti ochoreniu COVID-19 uvedomuje nevyhnutnosť **kolektívnej imunity**, dokonca je presvedčená, že **vakcinácia** by mala byť **povinná**.

„Demokracia je systém, v ktorom je potrebné rešpektovať pravidlá stanovené v prospech spoločnosti a verejného zdravia. Nie ako systém, v ktorom si môže každý robiť, čo chce. Už dnes vieme povedať, že vďaka očkovaniu proti ochoreniu COVID-19 sa na Slovensku významne znížil počet nakazených zdravotníckych pracovníkov a starších osôb. Najvyššiu chorobnosť aktuálne zaznamenávame v skupine 40- až 49-ročných. Ideálne by bolo, keby sme mali dostatok vakcín pre všetkých, ktorí sa chcú takto chrániť. Každý zaočkovaný sa podieľa na znížení cirkulácie vírusu v spoločnosti a na tvorbe kolektívnej ochrany,“ uzatvára **prof. Krištúfková**.

O 365 bank:

Sme banka pre dnešných ľudí. Veríme, že súčasné technológie nám umožňujú byť pre klienta naozaj užitočnými. Stačí len zapnúť si smartfón. Preto na Slovensko prinášame bankovníctvo, ktoré je postavené na princípe „mobile first“. V centre všetkého, čo robíme, je klient. Bankovníctvo budujeme tak, aby bolo preňho jednoduché, príjemné na používanie a inteligentné. Našou ambíciou je byť takou bankou, ktorú budete chcieť používať každý deň. Viac na www.365.bank

Kontakt pre médiá: Linda Valko Gáliková, PR manažér, e-mail: linda.galikova@365.bank, mobil: +421 910 866 91